

Gryta Lycksta

Upplagsställe vid bergtäkt

Arkeologisk utredning

Fastigheten Lycksta 4:1
Romfartuna socken
Västerås Kommun
Västmanland

Ellinor Sabel

Gryta Lycksta

Upplagsställe vid bergtäkt

Arkeologisk utredning

Fastigheten Lycksta 4:1
Romfartuna socken
Västerås Kommun
Västmanland

Ellinor Sabel

Utgivning och distribution:
Stiftelsen Kulturmiljövård
Stora gatan 41, 722 12 Västerås
Tel: 021-80 62 80
Fax: 021-14 52 20
E-post: info@kmmmd.se

© Stiftelsen Kulturmiljövård 2015

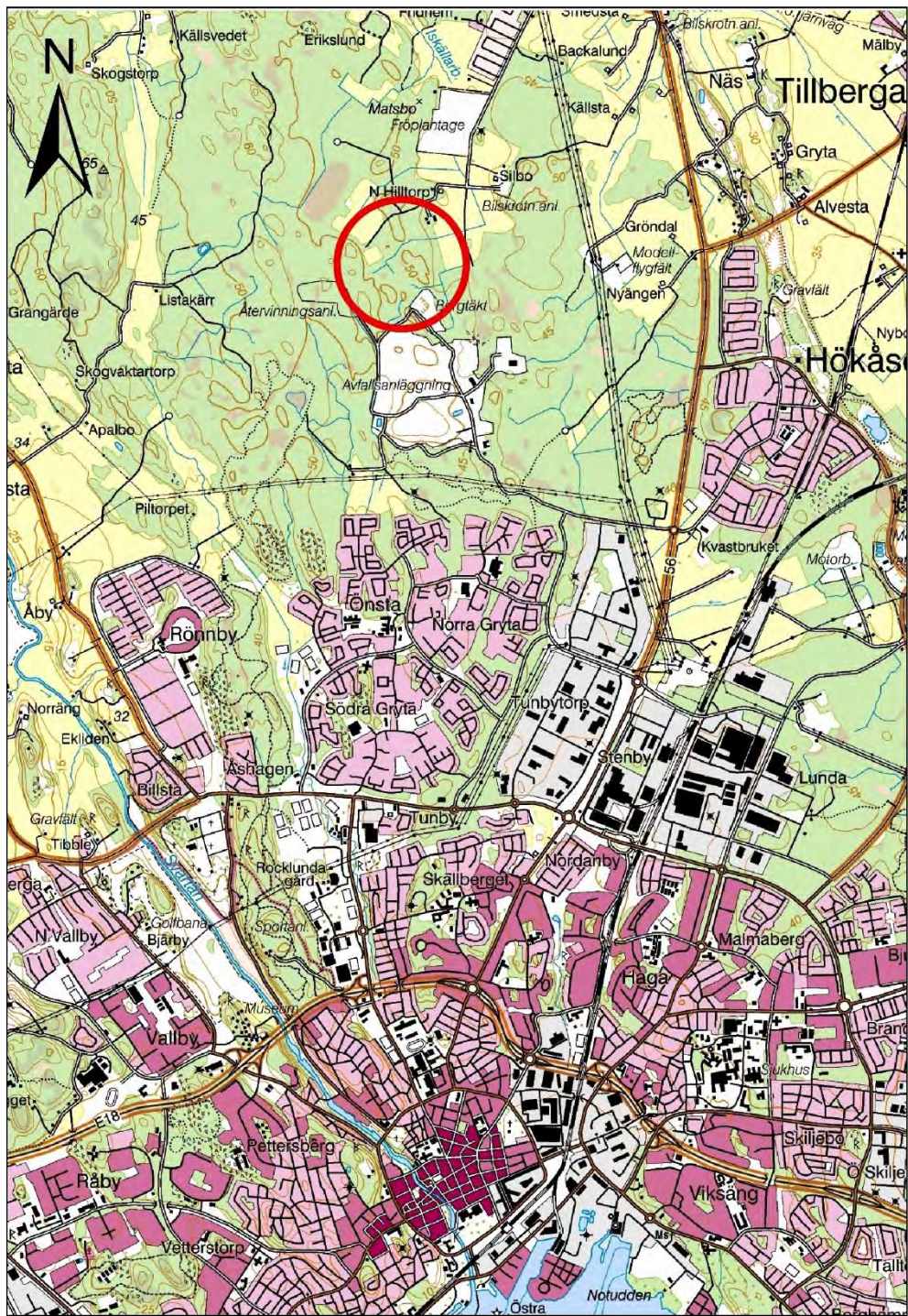
Kartor ur allmänt kartmaterial © Lantmäteriet. Ärende nr MS2012/02954.

ISBN: 978-91-7453-415-3

Tryck: Just Nu, Västerås 2015.

Innehåll

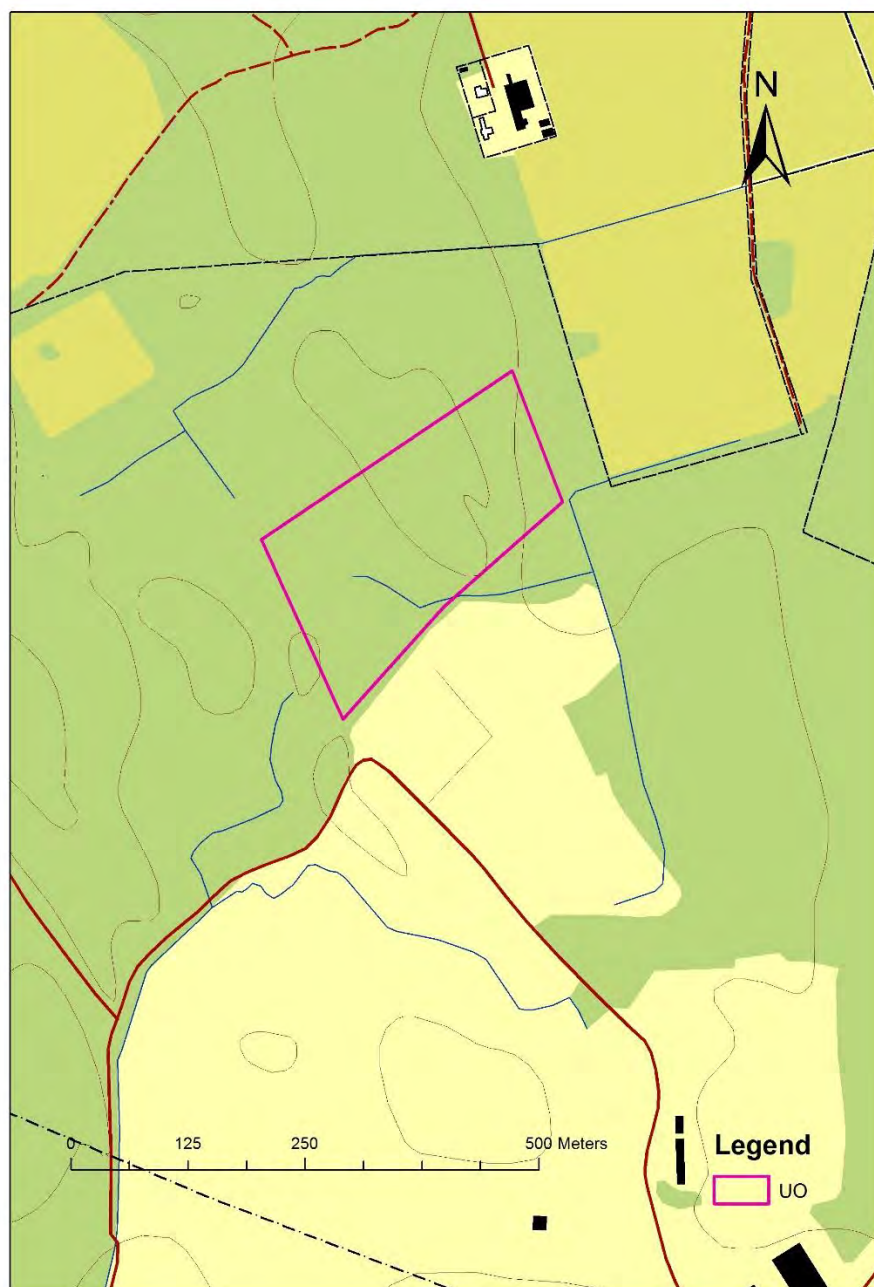
Sammanfattning.....	5
Inledning.....	6
Bakgrund	6
Målsättning, metod och genomförande	6
Topografi och fornlämningsmiljö	6
Resultat	7
Tolkning och utvärdering	8
Referenser.....	9
Kart- och arkivmaterial.....	9
Tekniska och administrativa uppgifter	9
Bilaga. Kartor.....	10

Figur 1. Utredningsområdets läge, norr om Västerås, markerat med en ring. Utdrag ur digitala terrängkartan. Skala 1:50 000.

Sammanfattning

I december 2014 utförde Stiftelsen Kulturmiljövård en arkeologisk utredning vid Gryta bergtäkt strax norr om Västerås. Inom utredningsområdet identifierades tre potentiella boplatslägen. Inom alla lägen grävdes provgropar men inga fynd eller tecken på förhistorisk kulturpåverkan kunde iakttas.

Figur 2. Utredningsområdet. Utdrag ur digitala fastighetskartan. Skala 1:5 000

Inledning

Efter beslut av Länsstyrelsen i Västmanlands län har Stiftelsen Kulturmiljövård utfört en arkeologisk utredning i ett område i anslutning till Gryta bergtäkt norr om Västerås. Området är beläget på ca 45–50 m ö.h. Utifrån nivå och topografi bedömdes området vara ett lämpligt läge för boplatser från stenålder samt torpbebyggelse och skogsbrukslämningar från historisk tid.

Bakgrund

NCC Roads planerar att anlägga ett nytt område för uppläggning av inerta samt inkörda massor vilka kommer användas för bullervall, jordtillverkning och återvinning. Upplagsstället kommer schaktas ur och beläggas med markduk. Området utgörs av en yta på ca 200 × 300 meter och består av kuperad skogsmark.

Målsättning, metod och genomförande

Målsättningen med utredningen var att klargöra huruvida det inom området fanns lämningar från förhistorisk eller historisk tid, och då främst boplatser från stenåldern samt torp- eller skogsbrukslämningar.

Utredningen skedde i två steg. Inledningsvis utfördes en arkiv/kartstudie av historiska kartor varpå en fältinventering, med grävning av provgrovar, följde.

Kartstudierna innefattade en genomgång av FMIS samt historiskt kartmaterial. Studien visade att utredningsområdet endast är utmärkt som obebyggd skogsmark under alla de perioder då kartorna tillkom.

Topografi och fornlämningsmiljö

Området ligger i kuperad skogsmark på ca 45–50 m ö.h. och uppvisar en varierad topografi med mindre bergspartier, ställvis mycket blockig terräng samt lägre mer plana, stenfria ytor. Stora delar av området är utsatt för skogsbruk och tydliga spår av detta syns såsom avverkade partier, skogsplanteringar och vägar/spår av skogsmaskiner.

Inom området finns inga registrerade fornlämningar men i närheten finns två källor registrerade (Romfartuna 318 och 230:1). De flesta kända fornlämningarna i trakten ligger i kanten av den odlade marken. I skogsmarken, som ofta är mindre frekvent inventerad, är färre fornlämningar kända. Höjden över havet inom utredningsområdet gör att det kan ha varit lämpligt för boplatser under stenåldern.

Resultat

Tre potentiella boplatsytor identifierades vid inventeringen, område 1-3. På alla ytorna grävdes provgropar på 0,3–0,4 meter i diameter.

Område 1: Beläget i utredningsområdets östra del. I det närmaste cirkulär avsats med sydvästlig exponering. Omgivet av större stenar och block. Ett större block åt norr. Själva ytan är dock relativt flack och stenfri. Bevuxen med gran och bärris.

Inom område 1 grävdes sju provgropar spridda över ytan. De var 0,3–0,4 meter i diameter och 0,1–0,25 meter djupa. Mestadels sandig silt med inslag av morängrus och sten mot botten. Inga fynd eller tecken på kulturpåverkan kunde iakttas i någon av provgroparna.

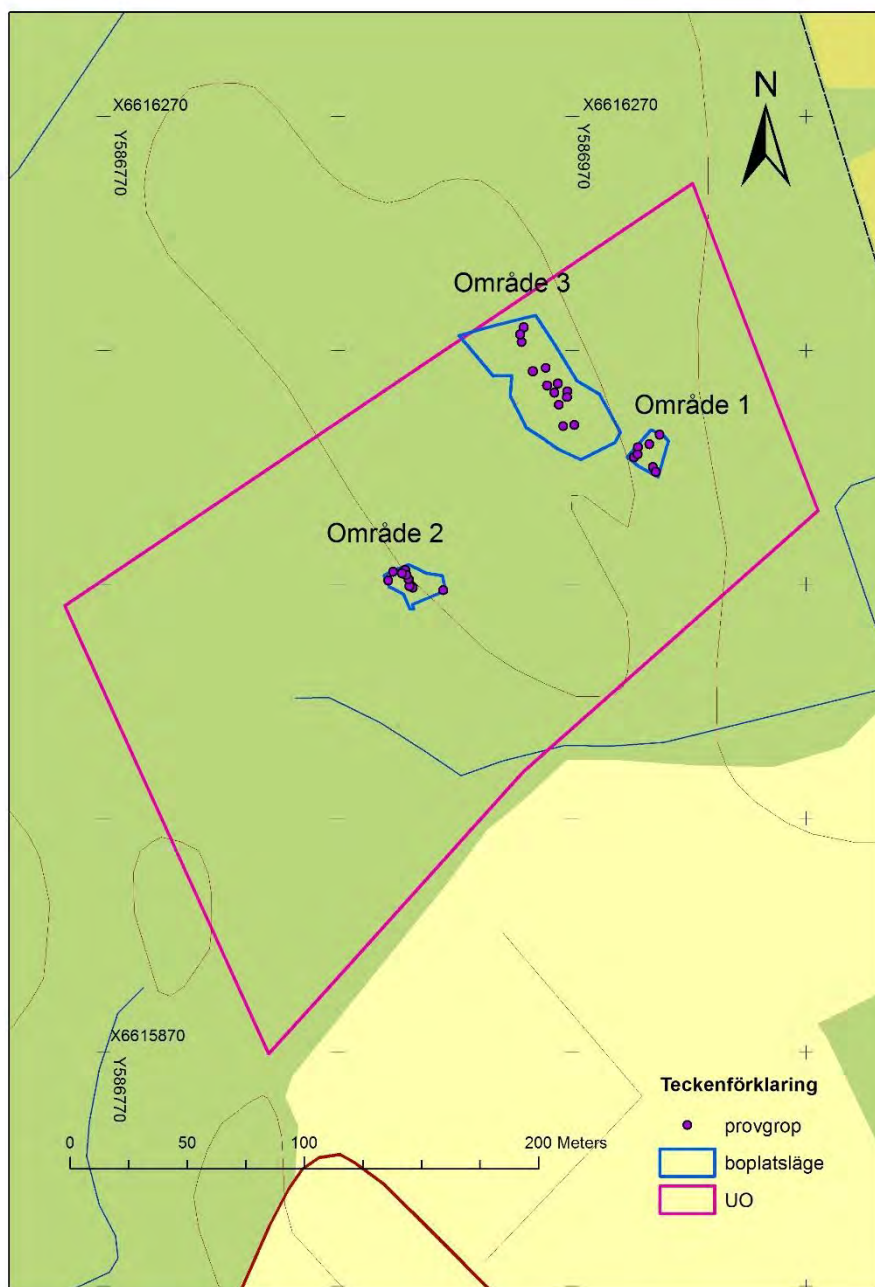
Område 2: Beläget i utredningsområdets centrala del. Aningen skålformad, oval yta med västlig exponering och sluttning. Åt norr och öster avgränsas ytan av högre blockigare/stenigare partier. Åt söder är som en förhöjd vall av sten, troligen naturlig, utanför vilken lägre partier vidtar. Ett större block finns mot väst. Ytan är relativt stenfri och bevuxen med tall och mossa.

Inom område 2 grävdes 11 provgropar. De var 0,3–0,4 meter i diameter och 0,1–0,2 meter djupa. Vissa var mycket svårforcerade på grund av rötter och kunde ej grävas igenom för hand. I en av provgroparna kom det sten direkt under mossan och i de övriga framkom det sandig, ljusbrun silt. Inga fynd eller tecken på kulturpåverkan kunde iakttas i någon av provgroparna.

Område 3: Beläget i utredningsområdets östra del. Relativt flack, avlång yta med viss blockighet åt sydsydost. Belägen mellan två höjdparter, varav det västra är högre med mycket sten, block och berg i dagen. Åt öster är ett mindre höjdparti med sten och block. Åt söder vidtar lägre liggande partier. Över ytan ligger mycket ris och grenar från skogsavverkning. En skogsväg löper över ytan och i körspåren syns siltig/sandig morän.

Inom område 3 grävdes 13 provgropar. De var 0,3–0,5 meter i diameter och 0,15–0,3 meter djupa. I groparna framkom silt eller lerig silt med inslag av morängrus och sten mot botten. Inga fynd eller tecken på förhistorisk kulturpåverkan kunde iakttas i någon av provgroparna.

Inga spår efter torplämningar kunde iakttas inom området, ej heller spår efter skogsbrukslämningar från äldre tider.

Figur 3. Karta med område 1-3. Utdrag ur digitala fastighetskartan. Skala 1:2000.

Tolkning och utvärdering

I de två mindre boplatslägena, område 1 och 2, täcktes så pass stor del av ytorna in, av grävning av provgropar, att de kunde avfärdas som boplat- eller aktivitetsytor.

Område 3 var så pass ytomfattande att antalet provgropar inte helt räckte till för att med säkerhet kunna avfärdas området som ett eventuellt boplat-/aktivitetsområde. Dock var lokalens läge, samt jordarternas beskaffenhet, inte optimala och möjligheten för att där finns en fornlämning bedömdes vara liten. I samrådande med Länsstyrelsen i Västmanland beslutades det att det inte krävs några ytterligare arkeologiska åtgärder.

Referenser

Kart- och arkivmaterial

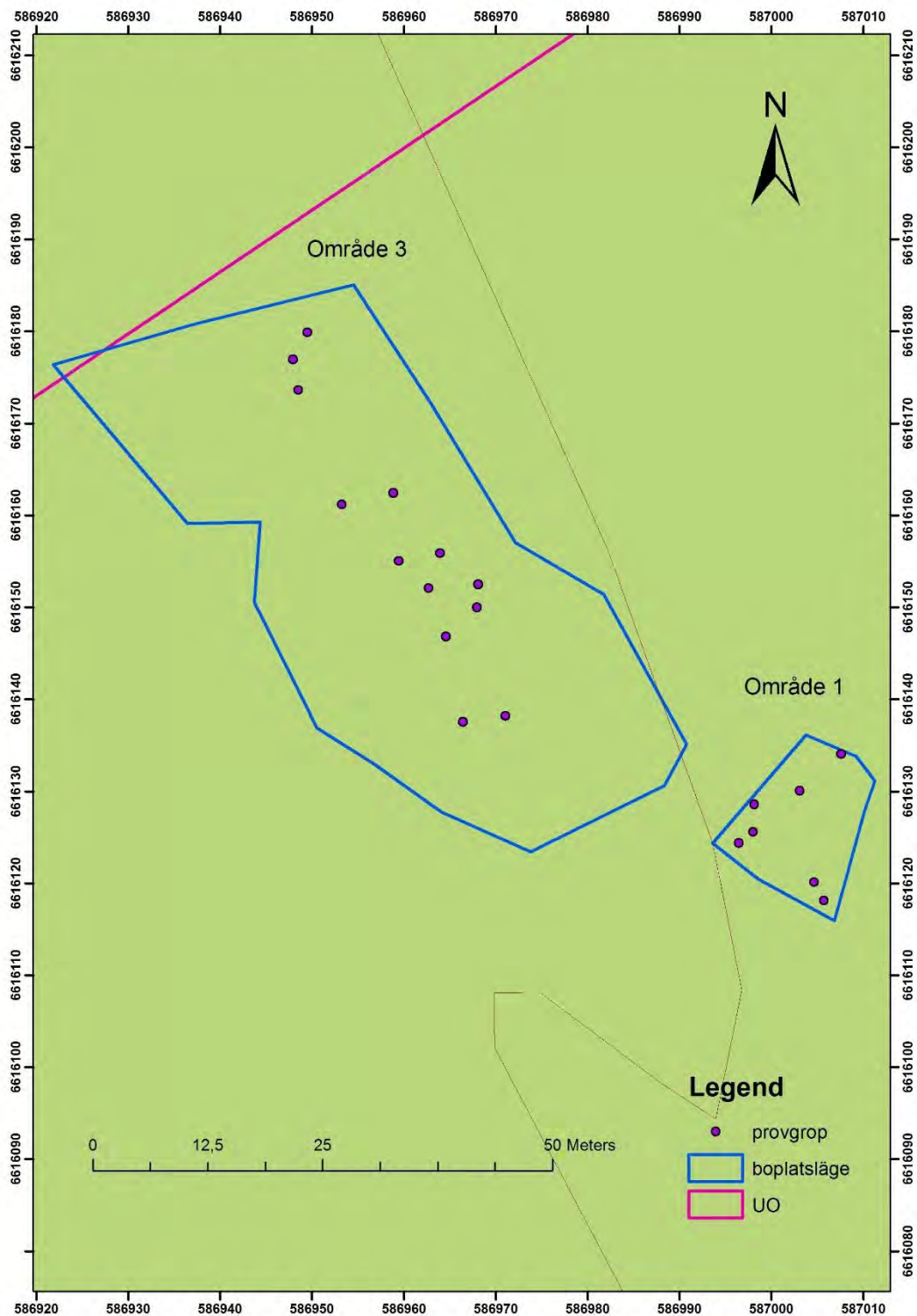
Rikets allmänna kartverks arkiv, lantmateriet.se/historiskakartor
Ekonomiska kartan 1963,
Häradsekonomiska kartan 1905-1911
Generalstabskartan 1839

Fornminnesregistret FMIS, www.fmis.raa.se

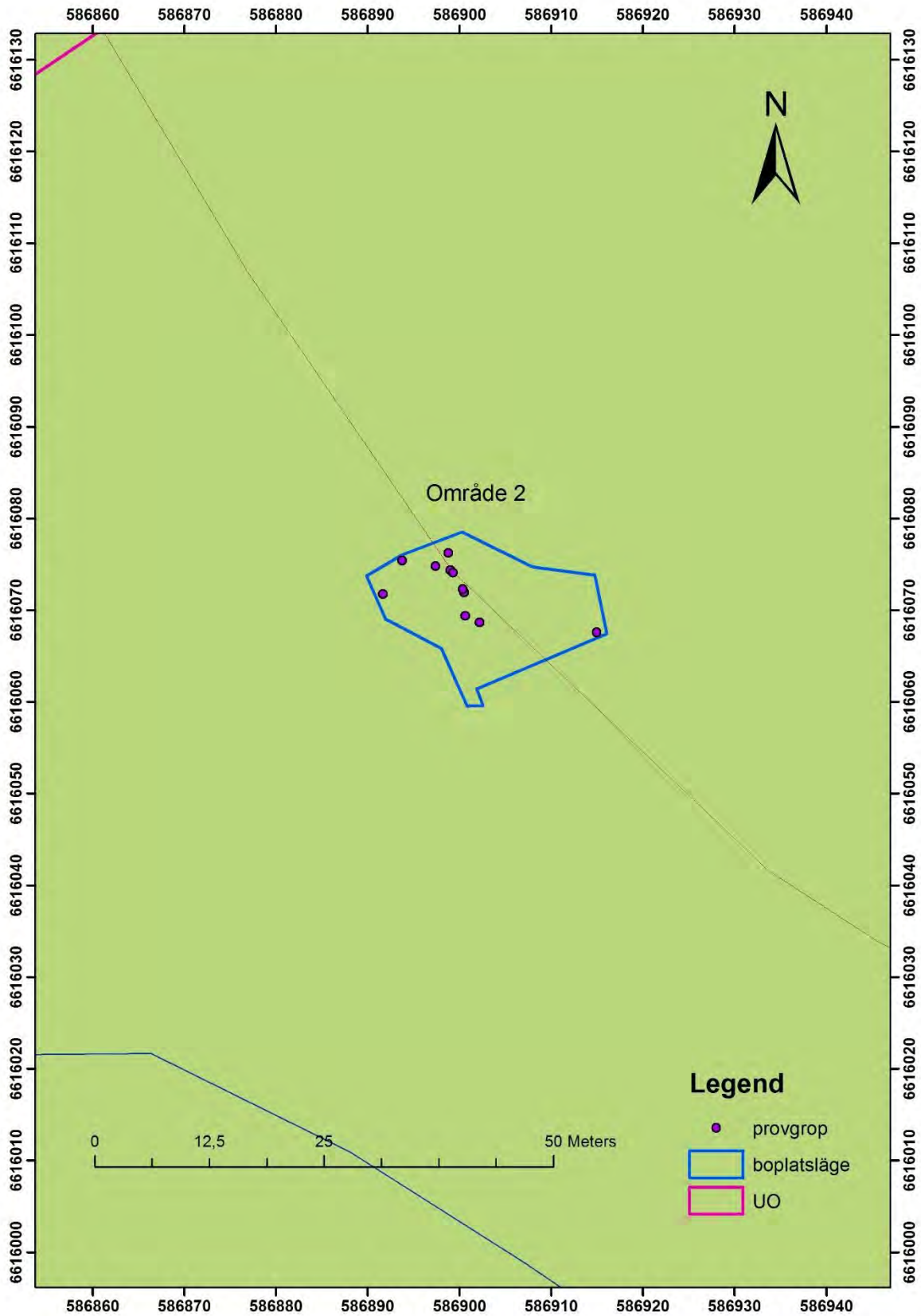
Tekniska och administrativa uppgifter

<i>KM projekt nr:</i>	KM 14130
<i>Länsstyrelsen dnr, beslutsdatum:</i>	431-4702-14, 2014-11-27
<i>Undersökningsperiod:</i>	2014-12-17
<i>Exploateringsyta:</i>	60 000 m ²
<i>Personal:</i>	Ellinor Sabel, Henrik Runeson
<i>Belägenhet:</i>	Lycksta 4:1, Romfartuna socken, Västerås kommun, Västmanland
<i>Ekonomisk karta:</i>	11G3i SV
<i>Koordinatsystem:</i>	SWEREF 99 TM
<i>Koordinater:</i>	X66115860 Y586850
<i>Inmätningssmetod:</i>	GPS
<i>Dokumentationshandlingar:</i>	Inget dokumentationsmaterial förutom rapporten arkiveras.

Bilaga. Kartor

Figur 4; Karta över område 1 och 3. Utdrag ur digitala fastighetskartan. Skala 1:500

Figur 5: Karta över område 2. Utdrag ur digitala fastighetskartan. Skala 1:500